

Aedes Network Campus Berlin

Afholdt d. 18. Og 19. april 2009 på AedesPfefferberg, Berlin

Arrangeret af Aedes Network Campus Berlin

Referat af Rikke Kirstine Larsen, Byens Rum/Juul | Frost Arkitekter

I weekenden d. 18. & 19. april 2009 drog Helle Juul og Rikke K. Larsen fra Byens Rum til Berlin for at deltage i galleriets Aedes åbning af 'Aedes Network Campus Berlin' samt konferencen "Uddannelse af fremtidens globale arkitekt". Aedes er del af Byens Rums vidensnetværk, og er således en vigtig sparingspartner.

Følgende beskriver kort det akademiske netværk og refererer de vigtigste punkter fra konferencen, som var den første afholdt i netværkets navn.

Netværkets deltagende skoler:

University of Applied Arts - Østrig, RMIT - Australien, University of the Witwatersrand - Sydafrika, Zurich University of the Arts - Schweiz, MIT - USA, Korea National University of Arts - Korea, UCLA - USA, Pratt Institute - USA, AA - England, Columbia University - USA, Universidad Diego Portales - Chile, TU - Holland, St. Petersburg State University of Architecture - Rusland, London Metropolitan University - England, Universidad Europea de Madrid – Spanien og École Spéciale d' Architecture – Frankrig.

Konferencens deltagere:

Præsident for ANCB, Prof. Matthias Sauerbruch, Moderatorer, Ilka and Andreas Ruby og følgende repræsentanter for skolerne: Wolf D. Prix, Leon van Schaik, Hannah le Roux, Hans-Peter Schwarz, Ute Meta Bauer, Haewon Shin, Hitoshi Abe, Philip Parker, Iñaki Echeverría, Marianne Müller, Alfredo Brillembourg & Hubert Klumpner, Mathias Klotz, Ulf Hackauf, Leonid Lavrov, Robert Mull, José L. E. Penelas og Odile Decq.

"Byens rum som udviklingsstrategi" er et tværfagligt udviklingsprojekt, der søger at udvikle en ny tilgang til, hvordan byens offentlige rum kan virke som katalysator for udvikling af byens rum ved et fokus på forandring og betydning som strategiske redskaber. Projektet er forankret hos FORSKNING+KOMMUNIKATION ved Juul | Frost Arkitekter ved Helle Juul, Arkitekt MAA og Ph.d., med lektor John Pløger fra RUC som akademisk partner. Byens rum som udviklingsstrategi og er finansieret af Realdania. Se www.byensrum.dk for yderligere information.

AedesBerlin og 'Aedes Network Campus Berlin'

Aedes er et anerkendt arkitekturgalleri i Berlin, som siden 1980 har drevet udstillingsvirksomhed på galleriet Aedesland og på AedesPfefferberg. Leder og initiativtager Kristin Feireiss har i samarbejde med Hans-Jürgen Commerell løbende udvidet aktiviteterne til mere end blot udstilling: Gennem årene har galleriet stadfæstet en unik position med bla. symposier, konferencer og bogudgivelser. Aedes skaber således en platform for en bred faglig diskussion om arkitektur, som ikke begrænser sig til det byggede, men derimod folder faget helt ud.

Det sidste skud på Aedes aktivitetsstamme er etableringen af netværket 'Aedes Network Campus Berlin', hvor Aedes er initiativtager og tovholder for et samarbejde mellem anerkendte arkitektskoler verden over. Med Berlin som omdrejningspunkt stiller galleriet rum til rådighed hvor skolerne kan mødes og udveksle: Helt unikt går Aedes som privat aktør ind og faciliterer diskussionen om hvilken kompetencer verdens fremtidige arkitekter skal besidde.

Konferencen "uddannelse af fremtidens globale arkitekt"

Som supplement til det nyetablerede universitetsnetværk 'Aedes Network Campus Berlin', var galleriet vært for netværkets åbningskonference om uddannelse af fremtidige arkitekter. Deltagerne var netværkets skoler, som i høj grad betragter sig som 'kritiske' arkitektskoler, hvor konventionel arkitekturundervisning er erstattet af spørgen til arkitektens rolle, i den forstand at de kritiske skoler udvider arkitektuddannelsen til at rumme mere end blot form- og materialelære: De indlemmer kritisk refleksion over arkitektens produktion og indflydelse i pensum. Ikke at de forskellige skoler synes enige om, hvordan denne kritiske arkitektuddannelse reelt udføres, men der var konsensus om at målet må være en uddannet arkitekt der gennem kritisk refleksion og stillingtagen forstår nutidens komplekse verden og dens udfordringer.

Med andre ord blev arkitektens fremtidige roller diskuteret bredt med fokus på skolernes forpligtelse til at bidrage til denne. Diskussionerne, der opstod på konferencen, var således ikke kun relevante for undervisere, for også fagets aktører havde gavn af den essentielle diskussion om hvor faget er på vej hen.

Debatten om uddannelse af fremtidens arkitekter blev eksemplificeret gennem forskellige oplæg, der redegjorde for, hvordan eleverne uddannes på netværkets respektive uddannelsessteder. Undervisere og rektorer fortalte om deres måde at strukturere semestrene på og med hvilket mål for øje. Dette bragte en række tematikker på banen, tydeligst 'globalitet versus lokalitet'. Som det blev påpeget fra talerstolen så er der intet nyt i, at arkitekter er globalt orienterede, for siden dannelsesrejser til det klassiske Athen, har udvalgte stilarter 'rejst' verden rundt. Men ifølge flere af konferencens oplægsholdere betyder det dog ikke at globalitet er ligegyldigt, og der var mange der mente at uddannelsesstederne har et ansvar for at forberede kommende arkitekter på et arbejdsmarked, der opererer lokalt såvel som globalt. I dette lys gav det mening i hvor høj grad de repræsenterede skoler arbejder med projekter uden for deres eget lokalområde. Dette gør de i forsøget på at skærpe elevernes forståelse for varierende kontekst, kultur og



sociogeografi. Nogle skoler arbejder bevidst med den globale verdens etiske problemstillinger, så som Columbia University, der introducerer social indignation gennem byggeprojekter i Sao Paulos favela'er eller London Metropolitan University, der afhjælper basale fysiske behov hos indiske bønder ved at bygge stalde etc.

Men som det blev påpeget af Odile Decq fra École Spéciale d' Architecture, så kan det jo diskuteres, hvorvidt vi bliver mere globale af at være i konstant transit i verdens lufthavne, eller om det snarere fører til stedsløshed? Matthias Klotz fra Universidad Diego Portales, Chile, bakkede Odile Decq op stillede spørgsmålet om, hvorvidt vi arkitekter virkelig ønsker at tilbringe det meste af vores arbejdstid i en flyver, og om dette er et ideal, der er værd at overlevere til de studerende? Ikke overraskende stiller konferencens minoritetsgruppe, Odile og Klotz, skoleopgaver, der forholder sig til uddannelsesinstitutionens nærmiljø.

Som respons på diskussionen om globalitet vs. lokalitet dvælede konferencen kort ved spørgsmålet om det generisk versus det specifikke. Wolf Prix fra CoopHimmelb(l)au hævdede stemmen og slog til slag for at det må være på tide at ophæve skismaet om, at global arkitektur er intetsigende, generisk og masseproduceret hvorimod at lokal regional arkitektur er særlig autentisk og unik stedsspecifik. Her brød diskussionen ud, men Matthias Sauerbruch, som er netværkets præsident, skar retorisk igennem og sluttede dagen med at spørge: "hvori ligger de kritiske skolars kritik? Er det ved at påpege at vi kommercielle arkitekter laver generisk arkitektur verden over, mens skolerne laver unik skræddersyet arkitektur 'world wide'. Måske disse kritiske skoler skal, hvis de virkelig vil være kritiske overfor faget og arkitektens rolle, også kigge på de realiteter som faget dyrkes under, for det er netop disse der er med til at skabe den generiske arkitektur".

Afledt af ovenstående diskussioner blev konferencens samlende konklusioner på mange måder at nyuddannede arkitekter i fremtiden får rollen som etikere snarere end æstetikere. Fremtidige arkitekter bliver i stigende grad facilitatorer af samfundsforandring og global forbedring og i mindre grad konventionelle formskaber. Denne udvidede forståelse af arkitektens rolle er ikke unik for skolerne, for også herhjemme er 'arkitektens nye rolle' til vedvarende diskussion. Ved flere lejligheder har Byens Rum og Juul|Frost Arkitekter blandet sig i debatten, og hvad vi især hilser velkommen ved Konferencen i Berlin er, at arkitektskolerne verden over nu tager ansvar for nye og forandrede krav til arkitekter, og påtager sig at uddanne arkitekter der er i stand til at træde ind og fylde arkitektens nye rolle ud. Her kan vi ikke længere blot bruge gode formgivere – der skal mere til, blandt andet etik.

Relevans for Byens Rum

Aedes er et toneangivende samlingspunkt for arkitekter, og når galleriet sætter sig for at diskutere fremtidens arkitekter, er det oplagt for Byens Rum at deltage. I Byens Rum diskuteres arkitektens rolle løbende, da Byens Rum er et udviklingsorienteret projekt og en interdisciplinær platform, der har til hensigt at forholde sig kritisk til byen og dens udvikling.

Derudover er campus-aspektet af 'Aedes campus Network Berlin' interessant for Byens Rum, der løbende beskæftiger sig med campusplanlægning (se blandt andet rapporten "fremtidens campusområder" udarbejdet for Universitets og Bygningsstyrelsen). At Aedes formår at samle anerkendte arkitektskoler fra hele verden i Berlin er ikke blot interessant, men også tankevækkende i forhold til fremtidens netværksbaserede universitetsdannelse.

Således var mange af Byens Rums interesser i spil d. 18. & 19. april i Berlin, som et konglomerat af gamle som nye passioner. Byens rum vil løbende følge 'Aedes Campus Network Berlin' og skriver om det på www.byensrum.dk.

For mere information om galleriet Aedes, netværket ANCB og konferencen se www.aedes-arc.de